

SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

ŽALGIRIS

Mylėti Lietuvą - „ne formatas“

Dainuojamosios poezijos kūrėjas ir atlikėjas Albertas ANTANAVIČIUS išleido Lietuvos rezistentams - partizanams skirtą albumą „Bunkerių paukščiai“. Albume sutilpo beveik trys dešimtys dainų, tarp kurių - kūriniai, dedikuoti partizanams Lionginui Baliukevičiui-Dzūkui, Adolfui Ramanauskui-Vanagai, Vaclovui Voveriui-Žaibui... Ir visa tai - dabar, kai ne tik Lietuvos didvyrių vardai, ne tik patriotinės dainos, bet net ir viešas savosios tautybės įvardijimas yra visuotinai paskelbtas nutildymo vertu „ne formatu“. Šiandien su menininku kalbamės apie lietuviškąjį patriotizmo geną, dainomis virstančią tautos atmintį ir šventus darbus, kuriuos privalome daryti ne dėl užmokescio, o dėl teisės vadintis žmonėmis.

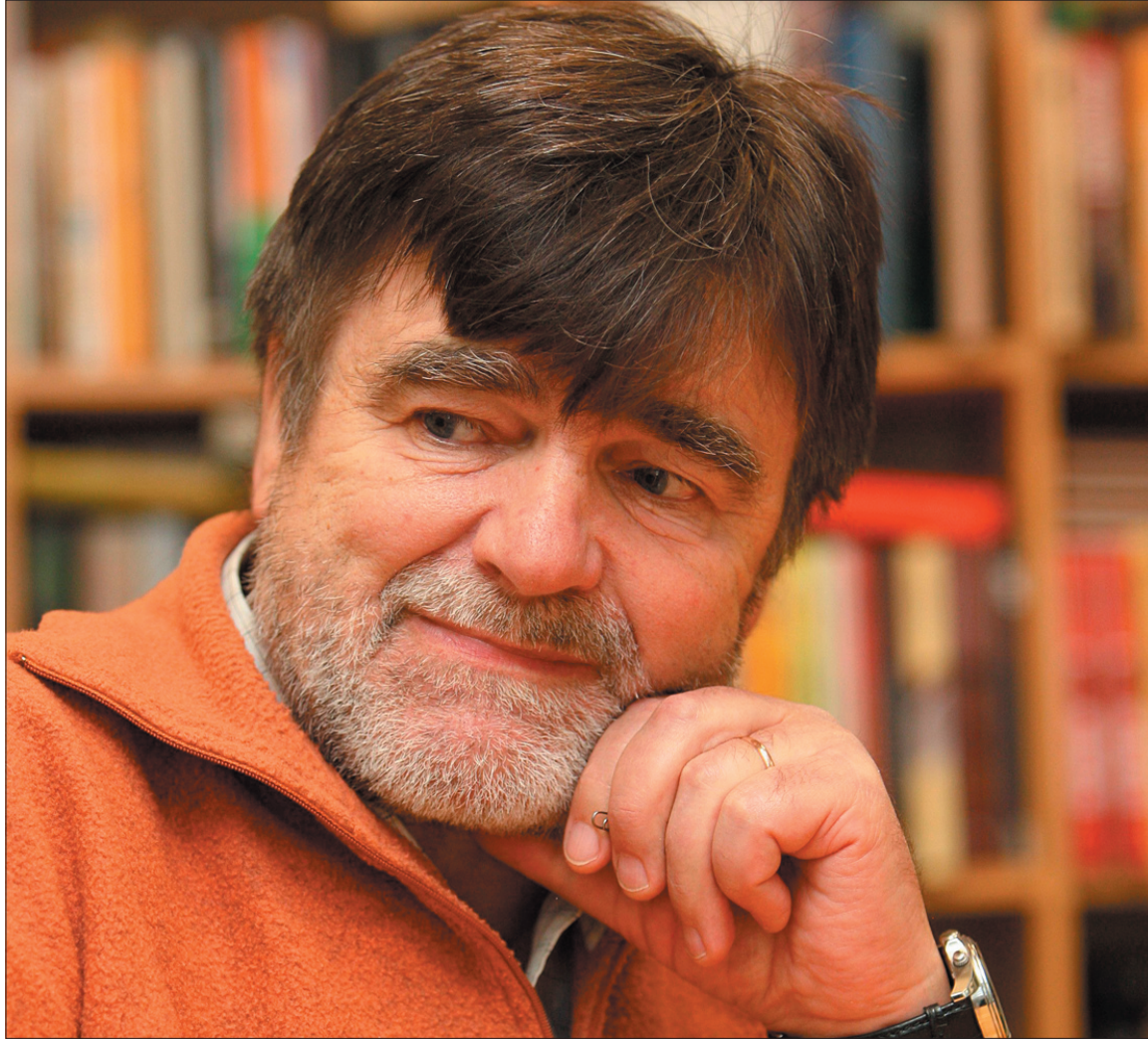
R Rimvydas STANKEVIČIUS
„Respublikos“ žurnalistas

- Malonu, tačiau, deja, jau ir netikėta globalizacijos bei tautų asimiliacijos epochoje sutikti lietuvių, sauganti istorinę atmintį, neabejingą nacionalinėms temoms, tebermananti, kad miškuose už Lietuvos laisvę galvas padėjusieji partizanai - didvyriai, nors visuomenė, visai kaip sovietiniais laikais, ir vėl pratinama vadinti juos „banditais“...

- Kaip man gali tai nerūpėti? Esu dzūkas, augęs tarp tų miškų, kuriuose Lietuvos partizanai kovėsi ir žuvo, esu net ir tiesioginis jų ainis. Mano mamos dėdė - Kapčiamiesčio bataliono vadas Jonas Penkevičius-Kalnelis, žuvęs 1946-aisiais. Nemaža manosios giminės dalis - patyrę lagerius ir tremtį... Žinoma, vaikystėje tėvai šią garbingą šeimos istoriją nuo manęs kruopščiai slėpė, kad prabilęs apie tai kur nors mokykloje neužsitraukčiau bėdos. Tačiau ilgainiui ją susirankiojau ir vis tiek prabilau.

Kaži kokių didaktinių ar socialinių tikslų leisdamas šį albumą nė neturėjau. Partizanų tema manojėje kūryboje atsirado ne dirbtinai, ne apsisprendus apie tai kalbėti, specialiai nesiekiant jokio patriotiškai auklėjančio poveikio. Viskas prasidėjo labai spontaniškai ir natūraliai.

Prieš daugel metų, su žmona baidare plaukdamį Nemunu, stabtelėjome Merkinės miškuose, ten, mėgindamas pasikasti žvejybai sliukų, žemėje radau surūdijusią karabino šovinio gilžę. Žinojau, kad Merkinės miškuose būta rimtų mūšių tarp partizanų ir okupantų, kad čia jie ir stribyną buvo supleškinę... Suprantama, negalėjau žinoti, ar kulka ta, kurios gilžę laikau rankoje, buvo iššauta partizanų, ar į partizanus, tačiau mane ji „kliudė“ - patyriau labai stiprų išgyvenimą, gana aiškiai pajusdamas, beveik pamatydamas anų dienų kovas, širdimi beveik girdėdamas partizanų žodžius, ištartus į Lietu-

Irmanto Sidarevičiaus nuotr.

vos ateitį... Taip ir gimė pirmoji mano daina apie Lietuvos partizanus. Ilgainiui jų vis daugėjo, tad nusprendžiau brandžiausias surinkti į albumą, kad išliktų, kad mūsų laikui perduotų didvyrių vardus, jų žygių istorijas, neleistų mums užmiršti jų aukos ant Lietuvos laisvės aukuro.

Manosios dainos nėra abstraktūs, romantiški pasakojimai apie kovas už laisvę - rašydamas jas rėmiausi tikrais įvykiais, autentiškomis tikrų, konkrečių partizanų istorijomis, tad tekstuose figūruoja ne išgalvotų partizanų vardai, vietovardžiai atitinka konkrečių mūšių ar konkrečių kovotojų žūties vietas... Pavyzdžiui, daina „Areštuota širdis“ - skirta konkrečioms 1945-ųjų birželį Varčios miške vykusioms kautynėms, „Žaibo kelias“ kalba ne apie perkūniją, o apie konkretų asmenį - Vaclovą Voverį-Žaibą...

žiūrovų veidų koncertų metu suprantu, kad jiems dainos byloja kur kas daugiau, nei man pavyko parašyti - tose dainose jie girdi ir tai, kas neparašyta - ką patys matė, ką patyrė jų šeimos nariai, kaimynai...

Na, o jaunimas, deja, neretai prisipažįsta, kad dainose minimus partizanų vardus girdi pirmą kartą gyvenime. Neketinu priekaištauti jiems dėl to - savąjį priekaištą dėl to adresuoju pirmiausia jų tėvams, mokytojams ir, žinoma, švietimo programų formuotojams, manantiems, kad dora, tikslinga ir šiuolaikiška nuo šiol auginti Tėvynės nemylinčių ir neturinčių lietuviukų kartas. Ne paslaptis juk, kad „patriotizmas“ nūdienos šalies vadovų galvosenoje - neigiamos konotacijos žodis, tad ar verta stebėtis, kad patriotinis auklėjimas Lietuvos mokyklose pabrėžtinai netoleruotinas?

vadinasi, sovietų smegenskalbiai neprastai atliko savo darbą“.

Dabar populiariu TV eteryje rėžti: „arba mokėkit man pašalpa, arba emigruosiu į Baltarusiją“, mat nemaža visuomenės dalis nepriklausomybę ir demokratiją, pasirodo, suvokia kaip jokių visuomenės nario pareigų valstybei nebuvimą - tik kaip vienpusę valstybės pareigą visus juos materialiai aprūpinti.

Žinojau ir anksčiau šmaikštų posakį, bylojantį, kad „kvailiams demokratija nereikalinga“, bet tikrai nemaniau, kad šie žodžiai gali tiktai ir manajai tautai - nepaprastai liūdna kasdien sutikti individų, savuoju mentalitetu patvirtinančių šių žodžių teisingumą.

- Štai jūs dainuojate apie galvas už Lietuvos laisvę paguldžiusius partizanus. Turbūt būtų naivu tikėtis, kad, panašiai istorinei situacijai ir vėl susiklosčius, lietuviai ir vėl ryžtųsi krauju ginti savąją laisvę?

- Žinoma, į miškus šiandien eiti būtų beprasmiška - šiuolaikinėmis priemonėmis per pusvalandį galima pelenais paversti visą mišką, bet manau, netgi esu šventai įsitikinęs, kad grėsmei iškilus ir vėl sustotume petys į petį ginti Lietuvos, negailėdami savo gyvybių.

Toks jau tas lietuviškasis patriotizmo genas - jis nubunda išimtinai tik grėsmei akivaizdoje.

- Sutinku. Bet mūsų šalis genas, patikimai nubundantis kylant karo grėsmei, ramiausiai miega, kai esame ne jėga puolami, o tiesiog kvailinami, kai mūsų laisvė ir valstybin-

gumas ne puolami, o meiliai išviliojami?

- Todėl ir kreipiu savąjį žvilgsnį į mokyklas. Jeigu jaunam žmogui bus įskiepytos teisingos vertybės, jeigu jis žinos savo tautos istoriją, gerbs savuosius didvyrius ir mylės Tėvynę - įstengs suprasti, kad prieš rankose ne tik šautuvas, bet ir pyragas yra puolamasis ginklas. Metas visa tai, ką išmokome, apginti nuo brutalių grobikų, išmokti apginti ir nuo „taikių“ sukčių, mūsų suverenitetą pasišovusių iš mūsų nupirkti.

Jeigu mūsų vaikai būtų auginami ne „pederastinių“, o patriotinių knygučių išminties - lengvai suprastų, kad namuose kepta duona už svetimą pyragą kur kas skanesnė.

Nepykstu ant didžiųjų ES valstybių vadovų, kurie savo šalį myli labiau negu Lietuvą. Žvelgiant iš jų atskaitos taško, tai ne tik natūralu, bet ir teisinga - juk jie savųjų šalių patriotai. Labiau stebina ir pikina Lietuvos vadovai, savo nepatriotiškumą, pasidavėliškumą, tingumą ir godumą dangstantys ES reikalavimais. Neretai net abstrakčius Briuselio pasvarstymus ar pasiūlymus suvokiantys kaip įsakymą ir puolantys stacia galva įgyvendinti tai, ko kitos ES šalys apskritai dar nežino, ar verta imtis. Manau, kad jei politikas akivaizdžiai žalینگam, nors tegu ir direktyviniam pasiūlymui ištars griežtą „ne“, tai jį ims gerbti ir kitų šalių atstovai. Nes dabartinis Lietuvos atstovų įvaizdis ES Parlamente - kaip bes-tuburių, savos šalies interesų neginančių pavaldinių, kurie „valgys kas padėta ir veš kiek kraunama“. Argi tokius įmanoma gerbti?

- Daina - galingas ginklas. Dainomis prieš ketvirtį amžiaus Lietuva nugalėjo net tankus. Galbūt ir kitiems šiandien kuriantiems menininkams palinkėtumėte didesnio dėmesio nacionalinėms, patriotinėms temoms?

- Didesnioji dalis šiandien kuriančių menininkų, manau, tokio dėmesio nestokoja, tačiau į viešumą prasibrauti jiems dažniau pavyksta kitais - patriotinių temų nesvarstančiais kūriniais, mat šiandien ne tik tautinė tema autorinėse dainose, bet ir apskritai bent kiek daugiau prasmės turintys dainų tekstai - „ne formatas“, beveik neturintis galimybių prasibrauti į radio ar TV eterį.

Žinau, kad į eterį tikrai nepakliūs ir „Bunkerių paukščių“ dainos, bet dėl to visai nesijaudinu. Dar studijuojant VU Filologijos fakultete mūsų prodekanas šviesaus atiminimo profesorius Albinas Jovaišas mums, pirmakursiams lituanistams, „išpranašavo“ ateitį: „Svarbiais ir žinomais žmonėmis netapsit, turtų nė vienas nesusikrausit, bet pagalvokit, kokį šventą ir svarbų darbą jūs dirbsite“.

Mane palaiko šie žodžiai, nes tikiu, kad tą šventą darbą tebedirbu.

▶ Apsigynėme nuo brutalių grobikų, ginkimės ir nuo „taikių“ sukčių, mūsų suverenitetą pasišovusių iš mūsų nupirkti

- Na, albumas jau išėjo, nemažai jau ir koncertavote su „Bunkerių paukščių“ dainomis. Kaip reaguoja publika? Ar supranta? Ar rezistencinė dainų tematika dar atliepia lietuvių širdyse?

- Tie, kurie pokario būtų patyrė savo kailiu, kurie mena ir rezistencines kovas, ir lagerius - „Bunkerių paukščių“ klausosi su ašaromis akyse. Šie žmonės ne ausimis tas dainas girdi - širdimi. Iš

Na, o visų liūdniausia, kai ir sovietinius laikus matę, ir Baltijos kely stovėję vidutinio amžiaus žmonės neišgelgia prasmės tokias dainas kurti - sako: „Kam tu visa tai darei? Juk neišpirks. Labai jau nepopuliariomis temomis dainuoj. Kurk geriau ką nors linksmo. Apie meilę. Va tada tai sulauksi pripažinimo“. Žiūriu į tokius žmones ir tyliai galvoju: „Jeigu tau, penkiasdešimties sulaukusiam žmogui, netinka tavo paties tautos istorija -

NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2014

2014 metų NACIONALINĖS VERTYBĖS pristatomos penktadieniais „Žalgirio“ nacionalinio pasipriešinimo judėjimo priede su „Respublika“. Rašykite ir Jūs! NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2014, A.Smetonos g. 2, Vilnius LT-01115, arba el.paštu redaktorius@respublika.net. Tel. (8-5) 212-35-25

RĖMĖJAI:

Vilniaus miesto savivaldybė

RESPUBLIKA

ZONTA INTERNATIONAL

LIETUVOS POLICIJA

DRAUGAI:

Šiaulių miesto savivaldybė

Panevėžio miesto savivaldybė

Plungės miesto savivaldybė

Supynė „Liepos“ žiedų vainiką

Atsisėdu prie kompiuterio. Įeinu į „Google“. Įrašau į paieškos laukelį Lietuvos merginų popmuzikos grupės, kurios dalyvės garsėja „natūraliomis“ formomis, pavadinimą ir gaunu daugiau nei 150 tūkst. rezultatų. Ištrinu. Įrašau „Vilniaus kultūros centro moterų choras „Liepos“, gaunu 29 200 rezultatų ir susimąstau, kuo matuojamas vertingumas.

Prieš penkiasdešimt metų, kai moterų choro „Liepos“ dalyvės dar buvo tik pirmosios mergaičių choro „Liepaitės“ narės, jų vadovai – Liucija Palinauskaitė ir Petras Vaišionis – įskiepijo joms nemarių meilę didingoms formoms. Kitaip tariant, vertingiausiems muzikinio paveldo kūriniais, tokiems kaip Džovano Batistos Pergolezio (Giovanni Battista Pergolesi) „Stabat Mater“ ar Olivjė Mesiano (Olivier Messiaen) „Trys mažosios liturgijos“. Kūriniais, pakiliai atliekamiems didžiosiose salėse su kameriniu ar simfoniniu orkestru. Taip anuometinėms „Liepaitėms“ nusišypsojo laimė iš visos širdies dainuoti tai, kas patikrinta laiku, dirguojant tikriems grandams – Sauliui Sondeckiui, Juozui Domarkui, Gintarui Rinkevičiui.

Į „Liepaites“ įsiliejant vis naujoms Vilniaus mergaičių kartoms pirmosios choristės augo, mokėsi, kūrė šeimas ir galiausiai tik ilgesingai niūniuodavo lopšines. Kol 1989 m., artėjant „Liepaičių“ 25-mečiui, profesorius P.Vaišionis sumanė bent trumpam susigrąžinti „dukras paklydėles“ – jos buvo pakviestos pasirodyti šventiniame koncerte. Šio postūmio pakako,

► Choro vadovė Audronė Steponavičiūtė-Zupkauskienė

kad susikurtų naujas kolektyvas – moterų choras „Liepos“, šiemet jau minintis tokią pačią sukaktį. Jam vadovauti ėmėsi irgi viena pirmųjų „liepaičių“ – profesionali chorvedė Audronė Steponavičiūtė-Zupkauskienė. Būtent ji savo atsidavimu muzikai, kūrybiškumu ir reiklumu pasiekė, kad 2006 m. „Liepos“ buvo pripažintos geriausiu Lietuvos moterų choru, jam sudėtingiausius kūrinius dedikuoja šiuolaikiniai šalies kompozitoriai ir nešykšti pagyrimų Europos chorinės muzikos autoritetai.

Kai Vilniaus profsąjungų rūmai, kuriuose ilgus metus užteko vietos ir „Liepaitėms“, ir „Liepoms“, ir daugeliui kitų sostinės meninių kolektyvų, iš kultūros traukos centro virto bedvasiu pastatu vaiduokliu, „Liepoms“ prieglobstį suteikė 1992 m. susikūrusi Vilniaus chorinio dainavimo mokykla „Liepaitės“. Taip ratas užsidarė. Ir šiandien „Liepos“ su „Liepaitėmis“ ne tik repetuoja po vienu stogu jaukiame

pastate P.Skorinos gatvelėje, dainuoja bendruose koncertuose, džiaugiasi vienos kitų pergalėmis prestižiškiausiame šalies ir tarptautiniuose chorinio dainavimo konkursuose, bet ir rengia bendruomenės šventes, kad šiandieninės mergaitės palengva įsisąmonintų, kokia vertybė yra jų pasirinkto muzikinio kolektyvo istorija ir jos tąsa. Juk „Liepaičių“ vardas skamba vis plačiau ir dėl to, kad buvo ir yra „Liepaitės-Liepos“, kurių dukros jau taip pat tapo šio savito Lietuvos kultūros reiškinių dalimi.

Veiklos 25-mečiui skirtą renginių ciklo „Supynė „Liepos“ žiedų vainiką“ baigiamajam koncertui Valdovų rūmuose „Liepos“ ne veltui pasirinko Stanislovo Moniuškos Mišias e-moll, kurias pirmąjį kartą atliko dar būdamos mergaičių, kai mokėsi dainavimo abėcėlės „Liepaitėse“. O po koncerto sulaukė iš maestro S.Sondeckio, jų mąnymu, vertingiausio pagyrimo: „Jūs muzikavote taip, tarsi būtumėte smuiku griežusios.“

Taigi pats laikas sugrįžti prie klausimo, kuo matuojamas vertingumas. Matyt, ištikimybė pomėgiui, kuris jau tapo neatsiejama savasties dalimi, ir nuolatinis jo puoselėjimas. Kaip tik tai ir daro „Liepaitės-Liepos“, visą savo gyvenimą kantriai plėsdamos ne tik dainuojančiųjų, klausančiųjų, bet ir mėstančiųjų, jaučiančiųjų būrį. O tai ištis nelenkva. Tad labai norėtusi, kad jų indėlis į Lietuvos kultūrą, tai yra nuosekli meninė ir šviečiamoji veikla savoje šalyje, jos garsinimas svetur, būtų deramai įvertintas amžininkų.

Emilija MIKALOPIENĖ

NACIONALINIS VILNIAUS MAŽASIS TEATRAS 25 METAI

MICHAİL LERMONTOV

Maska radas

LIETUVOS NACIONALINIAME DRAMOS TEATRE

2015 sausio 7 | 18:30

Režisierius Rimas Tuminas
Scenovaizdžio dailininkas Adomas Jacovskis
Kostiumų dailininkė Virginija Idzelytė-Dautartienė
Kompozitorius Faustas Latėnas

www.vmt.lt

Su „Lietuviškas“ tarble 15% nuolaida 2 bilietams

PAGRINDINIS RĖMĖJUS: BALTO, teo, LIBRA VITALIS, IGEPAgroup, Zinių radijas, veidas, RSPUBLIKA, bilietai.lt